

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

18 Şubat 2014 Salı

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

18 Şubat 2014 Salı

---0---

K O N U

Sayfa

**Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısı (1/882)**

1:15

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:15

Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	1:3, 13:15
Ümit ÖZGÜMÜŞ	(Adana)	3:5
Alim IŞIK	(Kütahya)	5
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	5:6
Aydın AĞAN AYAYDIN	(İstanbul)	6:9, 14
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	9:11
Hurşit GÜNEŞ	(Kocaeli)	11:13
Önerge		15

Açılma Saati: 15.35

Kapanma Saati: 17.08

BİRİNCİ OTURUM

18 Şubat 2014 Salı

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: İbrahim Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Ali ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

0

BAŞKAN – Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli davetliler ve kıymetli basın mensuplarımız; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan, Bakanlar Kurulunca 24/01/2014 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24/01/2014 tarihinde tali olarak Avrupa Birliği Uyum, Anayasa, Adalet, Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen **(1/882) esas numaralı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.** Tali komisyonlardan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu tasarımı uygun görüşle Komisyonumuza sunmuştur. Bu Komisyon raporu Komisyon üyeleri mize dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

İlk sözü Hükûmet adına Gümrük ve Ticaret Bakanımız Sayın Hayati Yazıcı'ya veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları; ben de arkadaşlarımla birlikte sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasını Öngören ve 38 maddeden oluşan Kanun Tasarısı'nı görüşeceğiz.

Bir defa, şunun altını özellikle çizmek istiyorum: Rekabet Kurumu Türkiye'nin ilk üst kurullarından bir tanesidir. Bu Kurulun yapısını düzenleyen 4054 sayılı Kanun 1994 yılında Parlamentodan geçmiş ama kadro düzenlemesi, vesair işlemler itibarıyla Kurulun faaliyete geçmesi ancak 1997 yılında imkân dâhiline girmiş. Ve o günden bu yana, gerçekten Rekabet Kurumu yaptığı çalışmalarla, aldığı kararlarla, gerçekten Türkiye ekonomik hayatında önemli işlevler icra etmiştir.

Dünya değişiyor, ekonomik hayat değişiyor, ticaretteki, ekonomik faaliyetlerdeki yöntemler değişiyor, tabii küreselleşen dünyada ihtiyaçlar da öne çıkıyor. Dünyayı her an izleyen hem Hükûmetimiz hem Rekabet Kurumu ihtiyaçları karşılamak üzere teşkilat kanununda yer alan hususları dikkate almak suretiyle eksiklikleri gidermekte, yeni uygulamaları Türkiye ekonomik hayatına kazandırma çalışması içerisine girmektedir.

Bu kanunun hazırlanmasındaki temel faktörlerden bir tanesi, mevcut ticari trendler karşısında, gelişmeler karşısında Kurumun teşkilat yapısının, teşkilat kanununda öngörülen hususların Kurumu daha etkin hâle, daha adil, gözlenebilir hâle gelmesini engelleyici faktörleri ortadan kaldırmak. Diğer bir etken ise: Avrupa Birliğine üyelik müzakere sürecini yürüten bir ülke durumundayız ve 1996 yılından bu yana da Avrupa Birliğiyle Gümrük Birliği Anlaşması'nı uygulayan tek ülke konumundayız ve Avrupa Birliği ile müzakere fasıllarından bir tanesinin başlığı da "Rekabet Hukuku"dur. Dolayısıyla rekabet hukukunun dünyada Avrupa Birliği normlarında kabul edildiği şekilde daha etkin hâle gelmesi için ortaya çıkan ihtiyaçları gidermek amacıyla bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Bir başka hususu paylaşmak istiyorum. Gerçekten bu kanun tasarısı şu aşamaya kadar da en çok tartışılan ve paydaşların katılımcı bir anlayışla tasarı hâline geliş sürecinde ve tasarı olarak Meclise sunulduktan itibaren de en çok katılımcılıkla üzerinde görüş alışverişinde bulunulan tasarılarından bir tanesi. Daha önceki hükûmetlerimiz döneminde 4054 sayılı Kanun'a ilişkin değişiklik tasarısı

Medise sevk edilmiş, görüşülmüş ama yasalması mümkün olmamış. O tasarıda yer alan hükümlerden bir kısmını 2011 yılında kanun hükmünde kararname ile düzenleme konusu yaptık, bakiye kısmını derledik, topladık ve yüce Medise getirdik.

Gene bu tasarıyla alakalı, Medise geldiği aşamadan itibaren ben Mediste bulunan partilerimizin grup başkan vekillerini aradım, arkadaşlarımla bir ekip hâlinde onları bilgilendirmek üzere, soru ve eleştirilerini tespit etmek üzere bir çalışma süreci yürüttük. Komisyonu da ayrıca bilgilendirdi arkadaşlarımız. Bunlar da geriye döndü, tekrar bunları da regüle ettik. Dolayısıyla hazırlıklı olarak huzurunuzda gelmiş bulunuyoruz. Tabii ki, makul, mantıklı yani Kurumun daha etkin, daha işlevsel hâle gelmesini engellemeyen, aksine daha etkin bir konuma gelmesine dönük önerileri de dikkate almak suretiyle hazırlıklarımız mevcut.

Kanun tasarısıyla neyi hedefliyoruz? Kanunun daha açık ve anlaşılır hâle getirilmesi hususlarına açıklık getiriyoruz. Teşebbüsler açısından hukuki belirliliğin artırılmasını amaçlıyoruz. Bürokratik süreçlerin azaltılmasını hedefliyoruz. Ön araştırma ve soruşturmalar açısından usul ekonomisine önem veriyoruz. Kurum kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesine imkân tanınmasının altyapısını oluşturuyoruz ve demin de ifade ettiğim gibi, Avrupa Birliği rekabet hukukuna uyumu hedefliyoruz. Serbest piyasa ekonomisinin güçlü olduğu ülkelerdeki rekabet hukuku uygulamalarından iyi uygulama örneklerini ülkemize kazandırıyoruz.

Bu kanun tasarısının yasalması sonucunda elde edilecek kazanımları da şöylece özetleyebilirim: Avrupa Birliği ve gelişmiş ülke uygulamalarına paralel olarak, üretimde ve kaynak dağılımında etkinliği sağlamak hedeflenmiştir. Bu suretle iktisadi refahı artırmak için mal ve hizmet piyasalarında rekabeti korumak ve geliştirmek üzere daha etkili bir rekabet hukuku sistemini ülkemizde yerleştirmeyi hedefliyoruz.

Rekabet hukuku ve politikasına getirilen yenilikler ve değişiklikleri bir başka açıdan şöyle ifade etmek isterim size... Öncelikle rekabet hukuku ve politikalarına yönelik olarak getirilen yeniliklerin altını çizmek gerekirse:

Piyasalara önemli etkisi olmayan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının soruşturma konusu yapılmamasına yönelik esneklik tanınmasını sağlayan ve Avrupa Birliği rekabet hukukunda da yer alan ihmal edilebilir kısıtlamalar uygulaması öngörülüyor bu tasarıda ve böylece Kurum kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesi amaçlanıyor.

Bir diğer açıdan: Kanunun daha açık ve anlaşılır hâle gelmesi amacıyla, muafiyet hakkındaki hükümler bir araya getiriliyor; muafiyetin verilmesi, şartla bağlanması ya da geri alınması yeniden düzenleniyor; bazı anlaşmaların grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarılabilmesine yönelik düzenlemeler yapılıyor.

Bir diğer hususiyeti bu tasarinin: "Birleşme ve devralma" kavramı dünya uygulamalarında ve Avrupa Birliği mevzuatında olduğu gibi "yoğunlaşma" olarak değiştiriliyor, yoğunlaşmaların denetimine yönelik usul hükümleri bir araya getiriliyor tasarıyla. Ve bu bağlamda, yoğunlaşma işlemleri tanımlanarak ortak girişimlerin hukuki durumu netleştiriliyor; yoğunlaşma işlemleri bakımından soruşturma prosedürünün uygulamasına son veriliyor, tek aşamalı ve tamamen soruşturma prosedüründen ayrı bir sistem benimseniyor; inceleme süresi otuz iş günü veya azami dört ay olarak belirleniyor; verilecek taahhütler çerçevesinde şartlı izin mümkün hâle getiriliyor; izin kararının geri alınabilmesine imkân tanınıyor ve böylece Avrupa Birliği tarafından 139/2004 sayılı Birleşme Tüzüğü'nde benimsenen, hâkim durumun oluşturulması ya da güçlendirilmesini de içine alan rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına ilişkin yeni test esasları bu kanuna yansıtılıyor.

Gerek Avrupa Birliği gerekse dünya uygulamalarında rekabet otoritelerinin en önemli görevlerinden biri sayılan "rekabet savunuculuğu" müessesesi ilk defa Türk rekabet hukukuna kazandırılıyor. Ve bu suretle Rekabet İstişare Konseyinin teşekkül etmesi öngörülüyor. Konseyin görevleri de gene kanunla belirlenmiştir.

Bir diğer önemli husus: Kanunda yer alan bazı bazı şekli yükümlülöklere aykırı davranılması hâlinde verilecek idari para cezalarının belirlenmesinde, eylemin niteliğine göre kurula takdir hakkı verilmesi suretiyle ölçsüz, hakkaniyete uymayan cezanın önüne geçilebilmesi amacıyla ceza miktarının tayinine ilişkin hükümlerde "cironun binde 1'ine kadar" ve "binde 5'ine kadar" şeklinde bir düzeltme yapılıyor. Yani "binde 1'i", "binde 5'i" değil, 5'ine kadar; eylemin niteliğine, büyüklüğüne, etkisine göre böyle bir inisiyatifin kullanılması adaletin gerçekleşmesi bakımından uygun mütalaa ediliyor. Rekabet soruşturmalarının hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılmasını, bu suretle rekabet ihlallerinin en kısa sürede sona erdirilmesini ve ayrıca kamu kaynaklarından tasarruf edilmesini sağlamak amacıyla Avrupa Birliği uygulamalarına paralel olarak, demin de ifade ettiğim gibi, "uzlaşma" ve "taahhüt" müessesesi hukukumuzda kazandırılıyor. Ön araştırma ve soruşturma süreleri yeniden düzenleniyor, soruşturmaların daha kısa sürelerde sonuçlanması hedefleniyor. Şikâyetçi hakları açıkça belirleniyor. Muhatapların savunma ve dosyaya giriş hakları yeniden düzenleniyor. Sözlü savunma toplantısı usulü daha belirgin hâle getiriliyor. Rekabet ihlali incelemelerine ilişkin kurul kararlarının yazım süresi açıklığa kavuşturuluyor. Ön araştırma ve soruşturmalarda dosyaya giriş hakkının kimler tarafından hangi aşamalarda ve kapsamda

kullanılabileceği bu tasarıyla düzenleniyor. Nihai kararlarla birlikte, ihlale son verilmesine yönelik yapısal tedbirler alınması bu tasarıyla öngörülmüyor.

Rekabet ihlallerinin özel hukuk alanındaki yansımalarını düzenleyen maddelerde esaslı değişiklikler yapılıyor bu tasarıyla. Bunlardan da kısaca söz etmek gerekirse: Rekabet ihlalinin bir hukuki işlemle ilişkili olduğu hâllerde, bu hukuki işleme yönelik geçersizlik yaptırımına 4'üncü madde yanında 6 ve 7'nci maddelerin ihlalleri de dâhil ediliyor. Ve kanunun 4'üncü ve 6'ncı maddelerinin yanında 7'nci maddesi kapsamındaki ihlallerden zarar görenlerin de tazminat ve ihlalin engellenmesini talep edebilmesine imkân sağlanıyor.

Kanun tasarısı ile Rekabet Kurumunun idari yapısına ve işleyişine yönelik olarak da düzenlemeler getirilmektedir.

Eminim ki, buradaki müzakere ile tasarımız daha uygun, daha etkin hâle gelecektir. Ben şimdiden katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Söz talebi olan milletvekillerimiz...

Sayın Özgümüş...

ÜMIT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, geçirdiğim rahatsızlık sırasında çiçek göndererek beni arayan Değerli Komisyon Başkanına, milletvekili arkadaşlarıma, selam gönderen milletvekili arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Bizim Komisyonumuza gelen önemli kanunlardan bir tanesi, üzerinde gerçekten ciddi biçimde durulması gereken kanunlardan bir tanesi. 1990'lı yıllarda Rekabet Kurumu gibi kurumlara ihtiyaç olmayan sosyalist sistem çöktü. 2008 yılında ise yine Rekabet Kurumu gibi kurumlara ihtiyaç olmayan liberal sistem, pür liberal sistem de çöktü. Şimdi dünya yeni bir sisteme doğru gidiyor. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak savunduğumuz sistemde bir yandan piyasa mekanizmasının çalıştığı, piyasa ekonomisinin çalıştığı ama aynı zamanda devletin doğrudan oyuncu olmayıp, kurallar koyup, objektif kurallar koyup o objektif kuralları da yine ön yargısız, objektif olarak denetlediği bir sistem. Onun için, dünyanın gittiği bu yeni sistemde Rekabet Kurumu gibi kurumlar çok önemli ve hatta hayati önem taşımaya başladı. Benim dünyayı anlamak için, kavramak için yararlandığım diyalektik felsefe de kanun gibi, hukuk gibi şeyleri “üstyapı kurumu” olarak nitelendirir, teknolojiyi ve üretim ilişkilerini de “altyapı kurumu” olarak nitelendirir ve der ki: “Altyapı kurumları geliştikçe üstyapı kurumları eskimeye başlar.” Öyle olunca, bizim burada çıkaracağımız her kanun önümüzdeki hafta eskimiş olabilir, aslında eskir de. Nitekim, bundan önce kadük olan, bizden önceki dönemde alt komisyondan geçen kanunda “Rekabet Kurumu yetkilileri gittikleri fabrikalarda defterlere, belgelere el koyabilir.” diyor. Eğer 23'üncü Dönemde o kanun çıkmış olsaydı bugün eskimiş olacaktı çünkü o zaman sanıyorum muhasebe defterlerinin ya da sistemin bilgisayarla tutulacağı, bilgisayar sistemiyle tutulacağı düşünülmemiş, onun için sadece “defter ve belgeler” demiş. Nitekim bu kanunda bir tek cümleyle “Tutulan bütün kayıtlara el konulabilir.”le düzeltililmiş. Onun için bu kanunun bence çok ciddiye alınması ve üzerinde ciddi biçimde çalışılması gerekir. Genel olarak baktığımda çok olumlu şeylerin olduğu ve eksikliklerin tamamlandığı bir kanun ama tamamına baktığım zaman üzerinde ciddi biçimde çalışılması, başka komisyonlarla belki istişare edilmesi, hukukçularla istişare edilmesi gereken bazı maddeler var. Onun için, kısa süreli de çalışacak olsa bir alt komisyona ihtiyacı olduğunu düşünüyorum bunun.

Ben milletvekili olmadan önce ticaret ve sanayi odalarında görev aldım, Sanayi Odası Başkanlığı yaptım. O dönemde çok şikâyetçi olduğumuz bir konu vardı, o da şu: Rekabet Kanunu'na göre biz ve meslek örgütleri sattıkları mallarda veya hizmetlerde - aslında biz hizmet üretmiyorduk, mal üretiyorduk- herhangi bir şekilde fiyat belirleyemez, piyasayı kontrol edemez. Hepiniz bildiğiniz için ayrıntılarına girmiyorum bunların. Örneğin, sanayi odası kendi bölgesindeki veya tekstil ihracatçı birlikleri kendi ürettikleri, kendi üyeleri içerisinde “İpliğin fiyatını 25 sentten daha aşağı satmayacaksınız.” dediği zaman Rekabet Kanunu o kurumun, o birliğin ya da o kişinin evini başına yıkıyor ama özellikle KOBİ'leri ilgilendiren konularda, hizmet aldığımız yerlerde hizmet veren odalar -yani burada genel bir kavram konulmuş şimdi yeni olarak- fiyat belirleyebiliyor ve “Bundan aşağı, bu fiyata yapamazsınız.” diye karar çıkarabiliyor, yasal dayanağı da var. Örneğin, mali müşavirler odası diyor ki: İhracat iadelerinde cirosu şu kadar olan firmaların defterlerini 5 bin liradan aşağıya tutamaz ya da 5 bin liradan aşağıya tasdik edemez. Şimdi, aslında aynı defteri 2 bin liraya tasdik edecek çok sayıda mali müşavir var. Ancak odalar fiyat belirlediği için daha düşük fiyat alamıyorlar. Ve bu şekilde biz ne yapıyoruz? Bir sakıncası daha; yasayla mali müşavirleri kayıt dışına itiyoruz. Hepimiz biliyoruz, burada ticaretle uğraşan çok sayıda arkadaşımız var. Mali müşavirler şöyle yapıyor, elinde fazla iş olmayan, işe ihtiyacı olan mali müşavir sana gelip diyor ki: “O odanın 5 bin liraya yapmak üzere fiyat

belirlediği işi ben 2 bin liraya yaparım, sen 2 bin lirayı bana ver ama ben sana 5 bin liralık serbest meslek makbuzu kesmek zorundayım, onun da KDV'sini verirsiniz.” Böylece kanun eliyle biz o insanları kayıt dışına çıkarıp sahtekârlığa itiyoruz. Bunun ciddi biçimde engellenmesi gerekir Rekabet Kanunu'nun yeni kanununda.

Burada yani tanımlarda madde 4'te mesela bunu engelleyecek çok net ifadeler var. “Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs...” filan... Şimdi bu tam olarak tanımlıyor ama madde 8'e geldiğimiz zaman, madde 8 diyor ki: “Bu tür konularda mahkemeye gidilmesi için kurum izin verir, mahkemeye gider.” Niye bu kadar uzatıyoruz? Yani bir yandan piyasa mekanizmasını normal biçimde çalışması için burada Rekabet Kanunu çıkarırken o taraftan bu işi niye bu kadar uzatıyoruz? Ayrıca orada başka bir şey var: Yarın, Gümüşhane'de bir vatandaş Rekabet Kurumuna başvuracak, oradan mahkemeye gidecek. Gümüşhane'deki mahkemenin hâkimi meseleyi farklı yorumlayacak, Edirne'deki farklı yorumlayacak, Antalya'daki farklı yorumlayacak ve al başına belayı, ondan sonra mahkemelerimiz niye çalışmıyor! Ya da Rekabet Kurumuna geldiği zaman, bugün başvuran bir vatandaş Ahmet Bey'e gidecek, sorumlusu Ahmet Bey'dir; iki sene sonra Ahmet Bey daire başkanı olmuştur, genel müdür olmuştur, yerine başkası gelmiştir, başka türlü yorumlayacak ve içinden çıkılmaz bir noktaya gelecek. Onun için bunun alt komisyonda ciddi biçimde konuşulması ve Rekabet Kurumu ve üzerinden mahkemeye gitmek yerine piyasa mekanizmasının çalışacağı... Burada bunun düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İstişare konseyi yine üzerinde ciddi biçimde konuşulması gereken bir konu. İstişare konseyi aslında çok olumlu bir gelişme ama istişare konseyinin de daha sonra belirlenmesi yerine kanunla belirlenmesi ve özellikle bağımsız, görüşlerini dile getirebilecek, Sayın Bakanın Başkanlık yaptığı ya da Müsteşarın Başkanlık yaptığı toplantıda konuşurken çekinmeyecek, daha özgür biçimde düşüncelerini dile getirebilecek sivil kuruluş olan bağımsız kuruluşlardan oluşmasının daha yararlı olacağını düşünüyorum.

Madde 14'te bir sıkıntı olabilir. Yine alt komisyonda bunu görüşebiliriz. Orada Rekabet Kurumu elemanlarının gittiği firmalarda bütün firmanın kozmik odasına girebilme yetkisi var, bütün bilgileri alma yetkisi var, vermeyenlere ceza yetkisi var ama o kozmik odadan alınan bilgilerin dışarıya sızdırılmasının cezasının ne olacağı, bunun karşılığı ceza hukukunda var mı, yok mu; onun da yine alt komisyonda hukukçularla görüşülerek bir karar verilmesi gerekir çünkü oradan alınacak bilgilerin dışarıya sızdırılmasıyla bir firma için çok ciddi tahribatlar yaratabilecek bir madde.

15'inci maddede bir mühürleme meselesi var. Biz buraya özel sektör açısından yani ben daha doğrusu özel sektör açısından baktığım zaman onu anlayabilmem mümkün değil ama -daha önce hiç devlet memurluğu, bürokratik yapmadığım için- belki ihtiyaç olabilir, orada Rekabet Kurumundaki arkadaşlarımızın ya da ilgililerin burada belki biraz bilgi vermesine ihtiyaç var. Çünkü gittiğiniz yerlerdeki firmayı kırk sekiz saat mühürlediğiniz zaman çok ciddi sorunlar yaratabilir ama mühürlemediğiniz zaman acaba başka sorunlar var mı, yok mu onu tam olarak bilemiyorum çünkü benim bildiğim kadarıyla mühürlemediğiniz zaman zaten muhasebe kayıtlarında geriye dönük bir değişiklik yapmaları mümkün değil, belge kaybetmeleri mümkün değil. Maliye tarafından sürekli olarak kontrol edilen bir sistemde neden mühürlemeye gerek duyuluyor? Onun da bir tartışılması gerekir.

Biraz önce, Sayın Bakan yenilik olarak söyledi, madde 16'da “idari para cezalarının binde birine kadar”, d maddesinde de “binde beşine kadar” diye bir yenilik getirdiğini söyledi. Aslında bana göre bu çok tehlikeli bir madde çünkü çok büyük kurumlarda, çimento fabrikası gibi kurumlarda, otomobil fabrikası gibi kurumlarda binde 1 ile binde 5 rakamları çok büyük rakamlar edebiliyor. Burada, binde 1 mi olsun, binde 5 mi olsun kim karar verecek, kaç kişi karar verecek, hangi kritere göre karar verecek? Tehlikeli bir madde. Yani, bu, rüşvete yol açabilecek, verilecek kararlara göre farklı şeyleri getirebilecek bir madde. Onun için bunun da “binde 5'ine kadar”, “binde 1'ine kadar” değil de, yine, alt komisyon çalışmalarında hangilerinin binde 1, hangilerinin binde 2, binde 3, binde 5 olacağına ayrıntılı biçimde karar verirse, aynı zamanda kurum elemanlarını da gelecekte rahatlatmış oluruz.

Benim şimdilik söyleyeceğim bu kadar. Alt komisyon kurulursa ayrıntılarını görüşürüz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özgümüş, ben de teşekkür ediyorum.

Açılıştan unuttum, kusura bakmayın. Sayın Bakanım, Ümit kardeşimiz gerçekten ciddi bir rahatsızlık geçirdi. Ben de o sürede takip ettim hem de konuştum. Komisyon üyelerimiz adına da geçmiş olsun diyoruz, Allah şifalı versin.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, sözü çok Saygıdeğer Hocamız Alim Işık Bey'e veriyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli Bakanım, değerli arkadaşlarım; öncelikle, komisyon çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Ümit Özgümüş Vekilimize de -ben yeni duydum- geçmiş olsun dileklerini geç de olsa iletiyorum, Allah şifa versin.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Teşekkür ederim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Değerli milletvekilleri, tabii, 1994 yılında çıkmış, yirmi yıllık bir kanunun güncellenmesiyle ilgili bir tasarıyla karşı karşıyayız. Ciddi değişiklikler, önemli katkılar sağlayan bir tasarı. Emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Ayrıca, Bakanlığın değerli elemanlarına da komisyonumuzu önceden bilgilendirmeleri ve daha rahat bir tartışma yapabilmemizi sağlamak için verdikleri brifing için de teşekkür ediyorum. O brifinge de katılmışım, bazı notları da o zaman aldık.

Genel itibarıyla, olumlu düzenlemelerin yer aldığı ancak ciddi de tartışmalara neden olacak bazı değişikliklerin de tasarı içerisinde zikredildiği bir konu üzerinde görüşüyoruz. Özellikle birkaç konunun iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Rekabet Kurulunun yapısının değiştirilmesi, evet, günümüzün şartları gereği mümkün olabilir ama burada, Yargıtay ve Danıştay temsilcilerinin çıkartılarak tüm yetkinin Hükümetin temsilcilerine bırakılmasının demokratik usullerle bağdaşmadığını düşünüyorum. Yani, her şeyde -HSYK Kanunu değişikliklerinde de gördük- tek yetkili Adalet Bakanının olacağı veya kabine üyelerinin ağırlıklı olacağı bir düzenlemenin Türkiye'nin gerçekleriyle ve özellikle de rekabetin korunması hakkındaki bir kanunun düzenlenmesiyle uyummadığını düşünmekteyiz. Tartışmalar yapılabilir ama daha çok temsilcinin katılacağı bir kurulun, Türkiye'nin geleceği açısından daha isabetli olacağını düşünmekteyiz.

Tabii ki, rekabet istişare konseyi gibi bir kurulun kurulması yerinde olabilir ama üyelerinin sayısı, kimlerin temsil edileceği... Buna benzer düzenlemeler diğer bir çok kanun tasarı veya teklifinde komisyonumuzun gündemine geldi, oralarda bunların sayıları dâhil, temsil edilecek kurul veya kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları zikredildiğine göre, burada da buna benzer bir düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Usul cezaları hakkında geniş bir sınır var. Bunun mutlaka ceza türlerine göre daraltılması, bu konuda cezayı verecek olan bürokratların rahattatılması açısından yerindedir. Bence bunun da gözden geçirilmesinin kanunun olgunlaşması açısından doğru olacağını düşünmekteyim.

Tabii, koordinatör kadrolarında görev yapan bazı görevlilerin danışman kadrolarına atanmasının tartışılması gerektiğini düşünüyorum. Kurul üyeliğinden ayrılanlara, belli bir süre maaş verilmeye devam edilmesi, ayrıca, bunların kurul üyeliğinden ayrıldıktan sonra, belirli bir süre şirket ortaklığı yapamamaları veya bu konularda danışmanlık yapamamalarına yönelik düzenlemenin bu kanunda da mutlaka dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Diğer taraftan, bilgi isteme ve inceleme yetkisinin genişletildiği bir tasarıyla karşı karşıyayız. Bunun da sınırlarının belirlenmesi yerinde olacaktır.

Ayrıca, kesilecek cezalarda bir önceki yılın cirosu üzerinde bir rakamın gündeme getirilmiş olması birçok firmanın mağduriyetine yol açabilir. Bunu ciro yerine kâr veya kâra endekslî başka bir kavram üzerinden düzenlemek ve alt ve üst sınırlarını belirlemek daha yerinde bir düzenlemeyi gündeme getirebilir.

Bu görüşlerimizin dikkate alınacağını ümit ederek tasarının gerek AB Uyum Komisyonunun görüşleri gerekse tüm ilgili kurum ve kuruluşların da daha geniş görüşleri alınarak bir alt komisyon tarafından yeniden düzenlenip, komisyonumuza getirilip Genel Kurulda çok daha az tartışmaya yol açacak bir zemine kavuşturulması açısından bir alt komisyon talebinin yerinde olacağını düşünüyorum.

Emeği geçen herkese tekrar teşekkür ediyorum, tasarının hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Hocam, çok teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun katkılarınızdan dolayı.

Sayın Mustafa Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarım, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın geneli hakkında görüşmelere başladık. Şöyle baktığım zaman, neden buna ihtiyaç var? Dünyada rekabet gitgide artıyor. Gerek şirket birleşmeleri, kurum birleşmeleri, karteller, tröstler, ezici rekabet, rekabetin yoğunluğu böyle bir kanunda değişiklik gerektiriyor.

Bir başka şey, özellikle ticari faaliyetlerdeki çeşitliliğin artması yani bilişimdeki gelişmeler, İnternet ortamındaki ticaret veya şirketler böyle bir kanunda değişikliğe ihtiyaç duyuyor. AB'deki uyum yönergeleri ve onlara bir uyumun sağlanması da bu kanun tasarısında değişiklikler ihtiva ediyor.

Bir başka şey, -özellikle yine bizim komisyonumuzda bir kısmı çıktı- Türk Ticaret Kanunu'ndaki değişiklikler, yine burada çıkardığımız Patent Kanunu, Tüketici Kanunu gibi kanunlarda yapılan değişiklikler de Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da değişiklik yapılmasını gerektiriyor.

Geneli üzerine baktığımız zaman, -ben maddelerine inmeyeceğim- Sayın Bakanımız bahsetti ama önemli açılımlar ve değişiklikler getiriyor kanun tasarısı. Ben bir kısmını sizlere aktarmak istiyorum: Kurul yapısına kısmi değişiklikler getiriyor, istişari konsey oluşturuyor, yerinde incelemeye ilgili yeni açılımlar sağlıyor, denetimle ilgili. Soruşturma usullerinde yine yeni açılımlar sağlıyor. Özellikle "yoğunlaşma" kavramı üzerinde duruluyor, günümüzün en önemli konularından bir tanesi rekabetin yoğunluğu. Cezai uygulamalarda yeni birtakım açılımlar ve kurula daha kolay ve adil karar verme noktasında açılımlar sağlıyor. Özellikle şirketlerin, ticari faaliyette bulunanların zarar görmemesi açısından inceleme süreçleriyle ilgili birtakım kısaltmalar sağlıyor. Yine, kurulun toplantı ve çalışma süreçleriyle ilgili de birtakım düzenlemeler getiriyor.

Tabii, çok daha farklı açılımlar var ama ben genelde gördüğüm zaman bu önemli açılımları tespit ettim. Tahmin ediyorum ki bu kadar önemli bir kanun tasarısı -biraz önce arkadaşlarımızın bahsettiği gibi- bir alt komisyonda madde madde incelenerek, tartışılarak daha da olgunlaştırılacak ve üst komisyona tekrar geri gelecek. Umut ediyorum ki ihtiyaç olan bir kanun tasarısı ortaya çıkar.

Ben, emeği geçen Bakanlığımıza, bürokrat arkadaşlara ve taraflara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Rekabet Kurumu Başkanımız, ekibi ve sizden gelen arkadaşlar komisyonumuza güzel bir bilgilendirme toplantısı yaptılar bilginiz dâhilinde ama bizim bir şansımız daha oldu, bizim komisyonda olmayıp da bizim komisyona gelip katkı sağlayan 2 tane milletvekilimiz var; birisi, sağ olsun, milletvekilimiz Hürşit Güneş, diğeri de milletvekilimiz Aydın Ayaydın. Ben huzurunuzda onların katkılarından dolayı da kendilerine teşekkür etmek istiyorum.

Şimdi sözü Sayın Aydın Ayaydın'a veriyorum.

Buyurun.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, komisyonun değerli üyeleri, değerli basın mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; ben de sözlerime başlamadan önce hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Rekabet Kanunu, gerçekten Avrupa Birliği'nin üzerinde son derece önemle durduğu ve Türkiye'ye çok geç gelmiş bir yasa. 1994 yılında gümrük birliğinin olmazsa olmaz koşulu, ki yılın son ayında çıkarılmak zorunda kaldı. Bundan önce 4077 sayılı Tüketici Kanunu çıkarılacaktı ama gümrük birliği şart koştu, "Bunu çıkarmazsanız biz sizi gümrük birliğine almayız." dedi ve 1994 yılında gümrük birliğinin olmazsa olmaz koşullarından biri olarak karşımıza geldi. Fakat uygulamada elbette birtakım sıkıntılar oldu, o günün koşullarına göre hazırlanmış bir Rekabet Kanunu'muz var. Zaman içerisinde değişmesi gereken bazı maddeler vardır, şu anda önümüze bir tasarı olarak gelmiş olan bu değişiklikte birçok değişiklik yerinde, gerçekten olması gerekenler, hatta bazılarında da – maddeler geldiğinde onu da gündeme getireceğim, bu kurulun ilk başkanlığını yapan biri olarak, bu kurumu kuran kişi olarak- benim de gördüğüm birtakım eksiklikler var, onlarda da benim önerilerim olacaktır. Anlıyorum ki, bu... Doğrudur, bunun bir alt komisyona gidip orada daha teknik bir incelemeden geçtikten sonra üst komisyona gelmesi daha doğrudur.

Ben bu kanunu iki parçaya ayırıyorum. Bir tanesi, teknik konular; teknik konularda gerçekten, maddeler geldiğinde, benim de hazırlamış olduğum birtakım değişiklik önerilerim olacaktır. Mevcut bazı değişiklikler yerinde ama eksik olan değişiklikler vardır. Ama idari konularda benim özellikle son derece itiraz ettiğim konular vardır. İdari konularda gerçekten değişmesi gereken birtakım konular vardır.

Şimdi, kurulun oluşumu... Avrupa Birliğinde gerçekten, rekabet kurumu, bağımsız otoritelerin temsilcileri tarafından yönetilir. Nitekim, bu kurulduğunda da 11 üye vardı, bunların 4'ü kurumun meslek personelleri arasından seçilirdi ki, bu son derece doğru ve isabetli bir karardır çünkü Rekabet Kurumuyla ilgili çalışmaları bizzat yürüten kişiler bu konuya daha vâkıf oluyorlar, bu kişilerin bu kurulda yer almaları son derece doğal ve yararlıdır. Bunun dışında, Üniversiteler Arası Kurul temsilcisi vardı, Yargıtay temsilcisi vardı, Danıştay temsilcisi vardı, bugün Kalkınma Bakanlığı dediğimiz, -o zaman DPT Müsteşarlığı- onun temsilcisi vardı ve Bakanlığın atadığı kişiler vardı ama zaman içerisinde bu 11 kişilik kurul 7 kişiye düşürüldü; 7 kişiye baktığımızda, Odalar Birliğini çıkardığımız vakit, tamamen siyasi otoritenin emrinde, yani siyasi otoritenin atadığı kişiler oluyor. Siyasi otoritenin atadığı kişiler de

bağlı, ilişkili olduğu bakanlık vasıtasıyla atanıyor, hadi onu da kabul ediyoruz ama buradan bu sefer de Yargıtay temsilcisini çıkarıyoruz, diyoruz ki: “Yargıtay buraya adam göndermesin, bunun yerine Adalet Bakanlığı göndersin.” Bu, son derece işi siyasileştiren bir konudur, bu yanlıştır. Yargıtay Genel Kurulunca seçilen 1 kişinin bu kurulun üyesi olması kadar doğal bir şey olamaz, komisyondaki arkadaşlarımızın önerleriyle bu mutlaka değişmelidir.

Kurulun cezaları yüzde 10’a kadar... Biliyorsunuz, Rekabet Kanunu’nun 4’üncü, 6’ncı ve 7’nci maddeleriyle ilgili soruşturmalar yapılır. Rekabet Kanunu’nun 4’üncü maddesinde rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar ve uyumlu eylem, 6’ncı maddesi hâkim durumun kötüye kullanılması yani tekelleşme gücünün kötüye kullanılması ve 7’nci madde de şirketlerde birleşme ve devralmalarla ilgili. Bunlarla ilgili Rekabet Kurulu soruşturma yaptığı vakit, bu soruşturmaların sonucunda eğer rekabeti ihlal ettiği görüşü ağır basar ve bu konuda karar verilirse şirketlere bir önceki yılın cirolarının yüzde 10’una kadar ceza verilebiliyor. Ama bu cezalar nasıl tahsil ediliyor? Kabahatler Kanunu’na göre tahsil ediliyor. Peki, Kabahatler Kanunu cezaları nasıl tahsil eder? Kabahatler Kanunu’na dönüp bakıyoruz, Kabahatler Kanunu diyor ki: “Her cezanın alt ve üst limiti olacak.” Şimdi, bakıyoruz ki, Rekabet Kurulunun vermiş olduğu cezalarda -tabii, o zaman Kabahatler Kanunu olmadığı için dikkate alınmamış burada yani bu dikkate alınmamış- mutlaka alt ve üst limit olmalı, yani “Yüzde bu kadardan veyahut da binde bu kadardan yüzde bu kadar veya binde bu kadara kadar.” demek lazım ki, bu sefer Kabahatler Kanunu’na aykırılık teşkil etmesin. Bunun da düzeltilmesi lazım.

Üzerinde son derece önemle durmamız gereken bir konu, Rekabet Kurulu bir idari kuruluştur. Buranın verdiği bir karar idari karardır, idari kararlara karşı elbette yargı yolu açık ama Rekabet Kanunu’nun ilk çıktığı zaman ilk itiraz merci Danıştaydı, Danıştay 13. Dairesiydi ki, doğrusu odur ve Danıştay 13. Dairesi, Rekabet Kurulunun vermiş olduğu kararlara baktığı için uzmanlaştı artık, Danıştayın 13. Dairesi artık bugün Rekabet Kurulu kadar Rekabet Kanunu’nu çok iyi biliyor ve bu konuda uzman bir üst yargı hâline geldi. Şimdi ne yaptılar? Kanun değiştirildi, Danıştay dedi ki: “Efendim, biz üst yargıyız, biz buna bakmayalım; önce bir idare mahkemesine gitsin, sonra idare mahkemesinden üst merci olarak bize gelsin.” Şimdi, iş adamları hakkında soruşturma açıyorsunuz, büyük şirketler, holdingler hakkında soruşturma açıyorsunuz, o soruşturma zaten bir yıl, bir buçuk yıl sürüyor, bir de o kişileri, o şirketleri bir Danıştayda, bir Yargıtayda, bir iki yıl daha da oralarda gezdiriyorsunuz, yazık, günahtır; bu, doğru değildir. Kaldı ki, Danıştay bu görüşle 1998 yılında itiraz etti, dedi ki: “Buna idare mahkemeleri baksın, biz bakmayız. Bu, Anayasa’ya aykırıdır.” 1998 yılında Anayasa Mahkemesine gitti, Anayasa Mahkemesi onların bu talebini uygun görmedi “Hayır, Rekabet Kurulunun kararlarına karşı sizin bakmanız Anayasa’ya aykırı değildir, sizin bakmanız gerekmektedir.” dedi. Şimdi, idare mahkemeleri -50, 60 tane vardır- emin olun ki, -ben bu işi bilen biri olarak söylüyorum- Rekabet Kurulu uzmanlarından, son derece nitelikli, yetenekli ve Avrupa çapında dahi bu konuyu en iyi bilen insanlar vardır. Bunlar büyük emek sarf ediyorlar bu soruşturmalarda, çok iyi raporlar hazırlıyor ve rekabeti ihlal ettiğine dair veyahut da etmediğine dair karar verdiklerinde bu kişilerin kararlarının idari mahkemesine gittiğinde idare mahkemesinde Rekabet Kanunu’nun “r” harfinden dahi anlamayan bir hâkim oturuyor, bu karar hakkında kendi görüşünü yazıyor ve Rekabet Kurulunun vermiş olduğu kararı ya ortadan kaldırıyor ya tasdik ediyor. Emin olun ki; o, hayatında ilk defa Rekabet Kanunu’nu görmüştür. Dolayısıyla, bu doğru değildir, yine eskiden olduğu gibi Rekabet Kurulunun kararlarına karşı idare mahkemesi değil Danıştaya gidilmesi gerekir. Bu düzenlemeyi yapmak lazım ki, 98 yılında Anayasa Mahkemesinin bu konuda vermiş olduğu karar vardır.

Bir başka konu, başkanlığın yetkileri arttırılıyor. Şimdi, başkanlık vardır kurulda, Başkanlık kimden oluşur? Rekabet Kurulu Başkanı, Rekabet Kurulunun İkinci Başkanı ve Rekabet Kurulunun başkan yardımcıları; bir de Rekabet Kurulu vardır. Şimdi, karar organı Rekabet Kuruludur; Rekabet Kurulu kararları alır, başkanlığın görevi Rekabet Kurulunun almış olduğu o kararları uygulamak. Şimdi, burada görüyorum ki, kurul çift başlı hâle getiriliyor, bazı yetkiler kurula veriliyor, bazı yetkiler başkanlığa veriliyor; bu, doğru değildir. Başkanlığa verilen yetkilerin bir kısmı yanlıştır, bunda kurula, tekrar, eskiden olduğu gibi mevcut şekle dönülmesi lazımdır, onların kurulun... Kurul karar organıdır, her türlü kararı kurul verir, Rekabet Kurulu Başkanlığı yani başkanlık makamı veyahut da başkanlık -biraz evvel size bahsettiğim o 4 kişi- kurulda yani o kurumda artık iki başlılık yapmaması lazımdır. Rekabet Kurulu ayrı, başkanlık ayrıdır. Rekabet Kurulu kararını verir, başkanlık o kararı uygular; başka bir şey olmaz burada. Bu düzenleme de yanlıştır.

Bilgi isteme, yerinde inceleme ve mühürleme. Şimdi, şu anda Rekabet Kurulu soruşturma yaptığı anda, bir teşebbüs, bir şirketi incelemeye elemanlarını gönderdiği vakit, istediği bilgi ve belgeyi mevcut yasayla alma hakkına sahiptir. İsteddiği belgeyi ister, “Ben bunu istiyorum. Kasana bakayım, buraya bakayım, şu belgeyi ver.” deme yetkisi şu anda kanunda zaten var. Eğer istediği belgeyi vermezse, o belgeyi vermediği için veyahut da o bilgiyi vermediği için zaten idare cezası verme yetkisi de var. Şimdi, bununla yetinmiyoruz bir de -artık bir polis devleti hâline getiriyoruz- mühürleme yetkisi getiriyoruz. Yani düşünün, siz büyük bir şirkete

gidiyorsunuz, büyük bir holdinge gidiyorsunuz, bir rekabet soruşturması veya incelemesi yapıyorsunuz. Şimdi, diyorsunuz ki "Oraya benim elemanım, uzmanım gitti, oranın bütün her şeyi mühürlesin, kırk sekiz saat mühürlü..." Şimdi, o şirketin ticari itibarını düşünün. O şirketin etrafta... Geldiler buranın kasalarını mühürlediler, buranın dolaplarını mühürlediler, muhasebeyi mühürlediler diyecek yani o şirkette çalışan insanlar bile huzursuz olacaklar. Yani, nedir? Burası eroin mi kaçırıyor, ne kaçırıyor? Şu andaki Rekabet Yasası'na göre her türlü gizli bilgiyi dahi alma yetkisine sahiptir. Bu ortadayken Rekabet Kuruluna bir de şirketleri mühürleme yetkisi vermek son derece yanlış, bir polis devletine götüren bir zihniyetin ürünüdür bu madde burada. Bunun derhâl buradan kesinlikle çıkarılması lazım. Avrupa Birliğinde böyle bir uygulama yok. Ben gideyim, şirketleri mühürleyeyim, kırk sekiz saat seni uzaklaştırırım. Böyle bir şey olabilir mi ya, neye göre... Sen polis misin, sen mali polis misin, burada eroin mi satılıyor? Böyle bir şey olmaz. Bu hukuk devletine yakışmayan bir tavrıdır.

Bir başka konu, rekabet savunuculuğu. Biraz evvel Sayın Bakanımın konuşmasında ben izledim, gerçekten son derece düzgün yani olması gereken ama yani kanunları çıkarıyoruz, buraya rekabet savunuculuğunu koyalım, güzel bir şey. Peki, idare bu maddeleri uygularken gerçekten amacına uygun kullanıyor mu? Şimdi, rekabet savunuculuğu bu kadar önemli ise -ki ben önemli olduğuna inanıyorum- bu rekabet savunuculuğunun dairesinin başına rekabetten anlayan birini getirmeniz lazım. Rekabet Kurulunda dünya kadar rekabet uzmanları vardır. Kaliteli, rekabet kültürünü bilen, rekabet konusunda yurt içinde ve yurt dışında çok önemli eğitim alan insanlar varken siz kalkıyorsunuz dost-ahbap ilişkileri çerçevesinde hiç rekabette ilgisi olmayan gidiyorsunuz bir İngilizce öğretmenini sırf birinin ahabıdır diye getiriyorsunuz bu dairenin başına koyuyorsunuz. O zaman, bu yasayı hazırlarken iyi niyetli değilsiniz. Eğer gerçekten rekabet savunuculuğu gibi son derece önemli bir konuyu Türk Rekabet Yasası'nın içerisine sokuyorsanız, o zaman kurumun mesleki elemanlarından bu işin başına getireceksiniz. Buraya onu da koymak lazımdı. Kurumun rekabette ilgili meslek personelinin arasından bunun başına getireceksiniz. Yoksa gidip de bilmem Kırıkkale Üniversitesinin İngilizce öğretmeni şu kişinin ahabıdır, özel ilişkisi vardır, dost-ahbap ilişkisi vardır, onu getirip sırf 3600 göstergesinden 6400 gösterge vermek amacıyla getirmek doğru değildir. Bu, kurumun yani kurum yönetiminin burada iyi niyetli olmadığını ortaya koymaktadır. Bazı kişilere kadro açmak amacıyla bunları istiyor. Buna da şiddetle karşı çıktığımı belirtmek istiyorum.

Bir başka konu, kurul üyeliğinden ayrılma. Şimdi, tabii, Rekabet Kuruluna atanan kişi altı yıl görev yapar. Altı yıl sonunda bu Kuruldaki görevi sona erer, yeniden ya atanır veyahahut da atanmaz. Atanmayacak ise bu kişi altı ay boyunca devletten bütün haklarını almaya devam eder. Bu, doğru bir davranış değildir. Bunu nereden getirdiniz? Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kanunu'nu, BDDK Yasası'nı çıkardığımız vakit orada bir madde konuldu, oradan esinlenerek buraya getirildi. Şimdi, orada durum farklıydı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna üye olan bir kişi bankacıdır, mesleği bankacıdır. Bankacılık mesleğinden başka bir mesleği olmadığı için görevi bittikten sonra bankacılık yapacaktır ve bankacılık yaptığı vakit de daha evvel yapmış olduğu işlerden ötürü sakıncalıdır, yapamayacağı için o öngörüldü. Şimdi, Rekabet Kuruluna avukat gelir üye olur, iktisatçı gelir üye olur, öğretim üyesi gelir üye olur. Dolayısıyla, yani görevi burada bittikten sonra rekabetin dışında başka alanlarda çalışma şansı vardır. Geldiği kurum... Zaten kanunda belirtilmiş, yazmış, diyor ki hangi kurumdan gelmişse görevi sona erdiğinde o kurumuna geri döner ve kazanılmış haklarıyla, aynı derecede oraya gider. Dolayısıyla, burada altı ay, ekstra buna hiç çalışmadan devletin bütçesinden aylık vermek doğru bir davranış değildir.

İkinci bir önemli olay, kurul üyesinin görevi sona erince... Bu kurulda çalışan bütün uzmanlarla iç içe artık, haşır neşir olmuş, onun emrinde çalışan uzmanlar vardı. Bu kişilerin rekabette ilgili hiç bir büroda çalışmaması lazım, danışmanlık dâhil çalışmaması lazım, şirkete ortak olamaz. Bugün Rekabet Kurulunda bu teknik soruşturmaları yürüten kişilerin görevleri bitiyor, gidiyorlar hemen Rekabet Kurulunda soruşturma açılan şirketlerin avukatlığını veyahahut da danışmanlığını yapan şirketlerin ortağı oluyorlar. Niye onu ortak alıyorlar? Çünkü, kurumun içinde tanıdıkları vardır, ilişkileri iyidir, uzmanlarla ilişkileri çok iyidir, oraya alıyorlar. Kesinlikle Kurul üyeliği sona eren kişi rekabette ilgili hiçbir şirkette çalışamaz, dolaylı veya dolaysız danışmanlık yapamaz, ortak alamaz, Rekabet Kurulundaki sözlü savunmalara veyahahut da yazılı savunmalarda görev almaması gerekir. Bunun net olarak buraya yazılması lazım.

İstişare Konseyi: Şimdi, İstişare Konseyi tabii, son derece güzel. Bugün Türkiye Ekonomik Konseyi de vardır. Hiç toplandığını gördünüz mü? Toplanmıyor. Yasada çok açık hüküm olmasına rağmen ne yazık ki toplanamıyor. Şimdi, biz yeni bir şey oluşturacağız, istişare konseyi. Peki, oluşturalım. O zaman burada kimler bu konseyin üyesi olacak burada belirtelim. Ya, Rekabet Kurulu Başkanına bırakıyoruz. Rekabet Kurulu Başkanı Ahmet'in gözünü sever, senin gözün yeşildir, ben yeşil göz seviyorum, sen gel, senin gözün mavidir, ben seni seviyorum, sen de gel. "Öbürünü sevmiyorum..." Eğer İstişare Konseyi kurulacaksa burada kimler yer

alacak bunun esasları burada belirtilmesi lazımdır. Bence şu anda bu şekliyle çıkarsa hiçbir yararı olmayacak, sadece birilerine bir unvan, İstişare Konseyi üyesi oldu diye bir unvan vermek içindir ve bu kötüye kullanılacaktır, bu doğru değildir. Ya çıkarılır... Bana göre konulmasının hiçbir anlamı yoktur çünkü yararı olmayacaktır. Toplanmıyor, toplanmayacak, zaten şeydir ama eğer mutlaka konulacaksa da o zaman İstişare Konseyinin üyeleri kimler olacaktır burada kanunda bunların belirtilmesi lazımdır.

Danışmanlar: Biraz evvel milletvekili arkadaşlarım bahsetti. Şimdi, aynı Rekabet Kurulu bundan bir yıl önce -her türlü unvanları kendi belirleme yetkisine sahiptir yani diğer kamu kurumları gibi değildir, istediği unvanda kadro açar, tahsis eder, kapatır, kaldırır yetkisine sahiptir- kalktı 10 tane koordinatörlük kurdu. Dediler ki işte “Efendim ihtiyaç vardır, koordinatörlük kuracağız.” Aynı kafa, aynı mantık şimdi getirmiş buraya diyor ki “Koordinatörlüğe gerek yoktur, bu koordinatörlükleri feshediyoruz, bu koordinatör olan kişileri danışman kadrosuna atayalım.” Şimdi, o yaptığınız doğruysa niye bunu yapıyorsunuz, bu yaptığınız doğruysa neden onu yaptınız? Yani, birilerinin size bunun hesabını sorması lazımdır. Yani, siz ahbap çavuş ilişkileriyle birilerine 6400 göstergeli kadro vermek için, kadro ihdas için mi kanun çıkarıyorsunuz? Bu milletin parasına yazık ve size bu görevi devrettiler ama sizi orada devletin, kamunun bu parasına, bu malına sahip çıkın diye size o göreve getirdiler ama siz ne yapıyorsunuz? Eşinize, dostunuza, ahbabınıza birtakım kadrolar vermek için bunu yapıyorsunuz, bu da son derece yanlıştır.

Teknik konularla ilgili benim son derece önemle üzerinde duracağım konular vardır, onları da alt komisyona eğer -anlıyorum ki oraya havale edilecektir- havale edilirse bu konudaki katkılarımı sürdürmeye devam edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Ayaydın, katkılarınızdan dolayı teşekkürler.

Şimdi sözü Sayın Mehmet Ali Susam’a veriyorum.

Buyurun Başkanım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Rekabet Kurulu Kanunu’nda değişiklik yapmak üzere hazırlanmış olan çalışmanın öncesinde bizlere Rekabet Kurulu tarafından sunularak belirli bir bilgilendirme yapılması ve bugün de bu aşamada geneli üzerinde görüşmeler yapma noktasına gelme öncesinde yaptıkları bu bilgilendirme için teşekkür ediyorum.

Bütün bu çalışmalardan sonra öncelikle birazcık genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Dünyamızın geldiği nokta itibarıyla rekabet kurullarına gerçekten çok ihtiyaç vardır. Çünkü, dünya sanayi döneminden sonra bilgi, teknoloji, iletişim dönemine bir çağ atladı, yeni bir döneme girdi. Bu dönemin olması nedeniyle de artık rekabet ülke içi olmaktan çıktı uluslararası bir rekabet hâline geldi. Rekabet bir dünya unsuru hâline geldi, bizim bir sokağımızdaki insanla dünyanın en büyük şirketi rekabet eder hâle geldi, böyle bir dünyada yaşıyoruz. Gelişmiş olan, dünyada büyük mesafeler katetmiş, sermaye birikimini yapmış yani bilgiyi, teknolojiyi kullanarak veya başka doğal kaynaklarını kullanarak dünyada büyük gelişmeler katetmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelerle rekabet konusunda çok ciddi farklar ve farklılıklar elde etmiş durumdadır. Böyle bir dünyaya Rekabet Kanunu çıkartmak ve rekabeti uygulamak, rekabetçi bir ortamı oluşturmak için yasal düzenleme yapmak gerçekten ihtiyaç ama bu rekabet nasıl bir rekabet kanunu olmalı? Rekabet Kanunu’nun ruhu nasıl olmalı, nasıl bakmalı? Rekabet Kanunu’nda dünya genelinde, ülke bazında ve -ülke bazından daha aşağı indiğinizde- firma bazında bir bakış açısına ve bir vizyona ihtiyacımız var. Rekabet, bugün dünyada özellikle o söylediğim bilgi, teknoloji ve iletişim çağıyla bir de ideolojik olarak da insanlara söylenen “Ölçek ekonomisi iyidir, küçükler yerine büyük ekonomileri ve ölçek ekonomisini savunmamız gerekir. Ölçek ekonomisi verimlilik getirir, ölçek ekonomisi bu dünyada gerçekten ülkeler arası rekabette ölçek ekonomisini yakalayan ülkeler daha öne gider.” anlayışıyla KOBİ düzeyinde ve gelişmekte olan ülkelerdeki rekabet unsurunu büyük ülkelerin yok ettiği, ideolojik bir bombardımanın yaşandığı bir dünyada yaşıyoruz. Böyle bir dünya var şu an önümüzde.

Bu dünyada bakın, birçok örnekte bakarsanız finansmanı eline geçirmiş veya finansmanını değerlendirmek isteyen çok önemli tekeller, kurdukları fonlar aracılığıyla bir ülkenin piyasasını hatta bir kıtanın piyasasını, hatta giderek dünya piyasasını elinde tutma ayrıcalığını yakalayabiliyorlar. Bunu nasıl yapıyorlar? Bir fon, pazar elde etmek için ayırdığı gireceği pazara ayırdığı bir zarar bütçesi oluşturuyor, oluşturduğu zarar bütçeleriyle ya o pazara giriyor, ya satın almalar yapıyor ya da başka yöntemlerle o pazarları ele geçiriyor, ele geçirdiği pazarlarda rekabet edeceği unsurları piyasa oyuncusu olmaktan ya çıkarıyor ya piyasa oyuncusu olarak onunla rekabet etmesinin tüm fırsatını ortadan kaldırıyor. Böyle bir dünyada yaşıyoruz, böyle bir dünyada böyle bir rekabetçilik ortamı içerisinde dünyanın bize dikte ettirdiği rekabet kanununu değil veya Avrupa Birliği’nin bize dikte ettirdiği rekabet kanununu değil, dünya

evrensel hukuk normlarını ve rekabet ortamlarını kabul eden ama kendi ülke çıkarlarımızı düşünen bir rekabet kanununu bu kanunun içerisine deroetmek zorundayız. Bakışımız, mantığımız, anlayışımız bu olmak zorunda. Eğer bu anlayışımız olmazsa az önce Aydın Bey bir şey söyledi, gerçekten yaşadığı için anlattı, dedi ki: “Biz Gümrük Birliği Anlaşmasını yaparken bunu bize zorladılar, gümrük birliğiyle aynı zamanda rekabet kanunu olacak, beraber çıkacak.” dediler. Şimdi, bakıyorum, geriye dönüyorum ve bugün incelediğimizde ya gümrük birliğinden biz şikâyet ediyoruz, çok sevinmiştik “O gümrük birliğinin imzalanması, Avrupa Birliğine giden yolda çok iyi bir nokta.” demiştik ama bir kısmı da demişti ki ülkede siyaset yapan unsurlar “Bu gümrük birliğini imzalamayın, bu bizim aleyhimize olacaktır, tek taraflı sadece gümrük birliği Türkiye’yi yakacaktır.” O gün bunu sitayişle ve büyük büyük bir başarı olarak sunanlar mesela bugün, geçmiş dönemdeki ekonomi bakanlarımız gümrük birliğinin bizim aleyhimize işlediğini söyler noktadaydı bundan altı ay önce, bir yıl önce.

Demek ki Avrupa Birliği, gümrük birliği, rekabet kanunu bir baktığınızda büyük ülkelerin ve dünyada pazara egemen olmak isteyen ülkelerin bu kanunlar vasıtasıyla gelişmekte olan ülkelerle rekabette küçüklerin gerçekten boğazını sıkabilecek yasal düzenlemeleri ve kendi hukuksal alt yapılarını rekabet edebilmedeki kendileri için gerekli yasal ve hukuki zemini hazırlama konusunda bize dayatmalar yaptıkları çok açık bir gerçekliktir. Bu mantığınızı eğer bu kanuna yansıtmazsanız, bu kanunda bu mantık olmazsa veya gelerseniz ülkenize... Bakın, ülkemizde perakende piyasası da olsun, diğer konularda da olsun giderek pazarımız uluslararası güçlerin etkin olduğu bir noktaya gidiyor. Dünyada artık üretmekten daha çok pazara egemen olmak etkin oldu yani rafta, rafa kim hâkimse, pazarda kim varsa, pazarı kim regüle ediyorsa o malını satabiliyor, o malına istediği fiyatı, değeri alabiliyor, bilgi ve teknolojiyi de kullandığı an bu noktalara gidebiliyor. Giderek ülkemizde de aynı şekilde, bazı alanlarda öyle bir noktaya geliyoruz ki enerjide, telekomünikasyonda, başka alanlarda da giderek tekelleşmiş ve büyük ellerde toplanmış yapılar Türkiye’deki ve çevresindeki birçok alanı elinde tutar noktaya gelebiliyor. Şimdi, böyle bir noktada Rekabet Kanunu’nu konuşurken bütün bu çerçeveyi bu kanunun içerisinde hissedebilecek noktada olmalıyız. Bu nasıl olur? Bu bürokratik bir Rekabet Kurulu kanunu oluşturarak olmaz. Bu, devletin denetiminde olan ama ruhunda rekabet unsurlarının temsil noktalarında etkin bir şekilde olduğu bir rekabet kanununu uygulayan kişiler ve kurumların içinde olduğu bir yapıyla olur yani piyasa oyuncuları, piyasanın mağdurları, tüketiciden tutun sanayici, esnafı, bilgiyi koyan üniversitesi, yargısı ve benzeri akademik kuruluşların, üniversitelerin olduğu bir yapıyı Rekabet Kurumunda hissettirmeyip bu yapı içerisinde sadece bürokratik, Bakanlığın atadığı bir yapıyı egemen kılarırsanız bu Rekabet Kanunu iktidarların kendisinin ihtiyaç duyduğu bir yapıyı hayata geçirme noktasında kullandıkları bir düzenleme kurulu olur. Böyle bir düzenleme kurulunun sonuçları da... Bağımsız kuruluşların zaten ülkemizde giderek bağımsızlıklarını yitirdiği bir ortamda giderek istediğinin istediği şekilde Rekabet Kurulu vasıtasıyla entegre edilebildiği veya cezalandırılabilirdiği kurullar hâline gelebilirler. Onun için bu kanunun ruhunda böyle bir değerlendirmeye ihtiyaç var.

Ayrıntılara indiğimizde, cezacı bir Rekabet Kurulu değil, ceza muhakkak olmalıdır, ceza her şeyde vardır ama cezanın ötesinde demokratik yapısıyla denetimi etkin kılabilen ve o denetimi de kamunun taleplerini dikkate alabilen bir anlayışla Rekabet Kurumunda hissettirmeye ihtiyacımız var.

Bu anlamıyla da bizim, özellikle Türkiye’nin, kendi hedefleri içerisinde gelişmekte olan bir ülke olarak KOBİ’lerle ilgili çok ciddi sıkıntıları var. Bakın, arkadaşlar, bir gün geliyor -bunu Sayın Bakan çok iyi yaşar, Bakanlığına ait bir nokta- bir bakıyorsunuz bir marka çıkıyor, ülkede altı ay içerisinde 2 bin tane mağaza açıyor, 2 bin tane mağaza. Türkiye’nin her sokağında bir mağaza açıyor. Kira bulmakta zorluk çekmiyor, basıyor kirayı, hangi dükkânı istese kiraya tutuyor, şey yapıyor, 2 bin tane mağaza açıyor. Ne oluyor 2 bin tane mağazayı açtığı zaman? Kâr ediyor mu? Çok kârlı da başkaları göremedi, giremedi, bilemedi de o mu böyle o pazarlara girdi, çok kâr etti, boyuna mağaza açıyor? Hayır, pazarı alıyor, pazarı satın alıyor, zarar ederek alıyor. 300 milyon zarar bütçesi koyuyor pazarı ele geçiriyor. Giderek, bakınız, üreticilerden bir kısmı kendini korumak için satın almalar yapıyor. Üretici o pazarda olabilmek için aynı şekilde bir sürü mağaza zinciri almış. Düşünüyorsunuz, niye alıyor bu mağazaları? Büyük paralar da veriliyor. Ha, pazarda olabilmek için alıyor, kendini savunuyor yoksa oraya girme şansı olmuyor. Demek ki biz, Rekabet Kanunu’nda sadece bu mantıkla değil, kendi KOBİ’lerimizi korumak için yapmalıyız. Bunu niye söylüyorum? Çünkü bizim sanayicimiz o mağazalara, mal satabilmede uluslararası bir fonun desteklediği bir satış zincirine girebilmek için benim Antep’te, Denizli’de, Bursa’da, İzmir’de, Manisa’da, mal üreten firmam o mağazalar girmekte göbeği çatlıyor ama uluslararası satın almayı yapabilen o fonların sahip olduğu mağazalarda alabildiğine rekabet oluyor, basıyor fiyata hem benim üreticimi yok ediyor hem benim oradaki esnafımı, tüccarımı yok edebiliyor. Peki, bu Rekabet Kurulu buna ne kadar bakabiliyor? Rekabet Kurulu buna çok sınırlı müdahalelerle ve çok sınırlı alanda müdahale edebiliyor. Bu anlamıyla, bu mantığı yerleştirmedığımız bir Rekabet Kurulu kanunu çok başarılı bir kanun olma şansına sahip değildir. Hele hele yapılarını

Aydın Bey'in az önce eleştirisini yaptığı, diğer arkadaşlarımızın söylediği- giderek bürokratlardığımız, giderek Rekabet Kurulu Başkanını çok daha etkin bir hâle getirdiğimiz, bunların atamasını Bakanlığın yaptığı bir kurulun Türkiye'nin bugünkü rekabet ihtiyacına, hatta dünyadaki gelinen rekabet noktasındaki bu ihtiyaçlara cevap vermesi noktasında çok ciddi sıkıntıları olacağı açıktır. Benim, Bakanlığın iyi niyetle böyle bir yasa düzenlemesi yaptığından bir kuşku yok ama bir vizyonunuz olmalı. Bu vizyon olursa, buna böyle bakarsanız ve biz bunu alt komisyonda ve daha sonra üst komisyonda bu şekilde değerlendirip ülke sanayicimizin, KOBİ'mizin, ufak işletmemizin, Türkiye pazarının büyüklerle ve uluslararası şirketlerle rekabette korumacı ve rekabet şartlarını oluşturmaya bir anlayışla bu noktaya gelebilecek bir çalışmayı yapabilirsek o zaman doğru bir çalışma yapmış oluruz diyorum.

Bu anlayışla, alt komisyonun bakışının ve üst komisyonda bir çalışmanın yapılması gerektiğine inanıyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Susam, katkılarınızdan dolayı.

Şimdi, Komisyonumuza gelen Milletvekilimiz Sayın Hürşit Güneş'e söz veriyorum.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce AB Uyum Komisyonunda da bazı konuları dile getirdim. Geçenlerde bu Komisyona kurul başkanının sunumunda da bazı noktaları da beraberce değerlendirdik ve tartıştık. Şimdi geneli üzerinde yine bazı noktaları dile getirmek istiyorum.

Bir bilgi vereyim Komisyona, daha önce de söylemiştim, bu yasa hazırlayan komisyonunun başkanı 1992'yle 1994 arasında bendim. O zamanki koalisyon hükümetinin protokolünde “ekonomide demokratikleşme” diye bir bölüm vardı, onun içinde Tüketicinin Korunması Yasasıyla rekabetin korunması ile ilgili yasalama yer alıyordu. Dönemin Başbakan Yardımcısı beni görevlendirdi, ben Başbakanlıkta Başdanışmandım ve her iki yasa da hazırlandı. O zamanki eğilim şuydu, başta Tüketici Yasası'nı geçirmektir “Parlamentodan geçmesi daha kolay bir yasa.” diye. Bu yasa ise daha zorlanacağımız bir yasa olarak öngörülmüştü, TÜSİAD'ın çok büyük direnciyle karşılaşabileceğimizi öngörüyoruz, Türkiye'de konu iyi bilinmiyordu. Onun için, baştan Tüketici Yasası'nı geçirmek istedik fakat olmadı, önce bu yasa geçti. Hemen akabinde şunu söyleyeyim: Bu yasa, evet, aralık ayının ilk haftasında bir gece yarısı Genel Kurul'dan kırk beş dakikada geçti, ben o zaman artık görevde değildim ama izledim, bürokratlardan bilgi alıyordum. Çok üzül müştüm çünkü Genel Kurulda yasa hiç tartışılmadan geçmişti.

Rekabet konusunun uzmanı değilim, ben bir para iktisatçısıyım ama normal bir insandan tabii ki rekabet konusunu da fazla biliyorum akademisyen olmam nedeniyle.

Bu yasa, İtalya'da otuz yılda çıktı. İlk tasarı değil, daha önce başka akademisyenler de buna benzer tasarılar Türkiye'de hazırlamıştı ama Meclise sunulmamıştı. Bu yasa sunuldu ve geçti. Evet, doğrudur, gümrük birliğine girerken Türkiye aslında bunu çıkaracağını taahhüt etti çünkü birçok taahhüt ettiği şeyi yerine getiremiyordu ve bu yasa hazırlarken komisyonda tartıştığımız bir konu vardı, arkadaşlarımızdan bir tanesi iktisatçıydı ve Amerika'daki gibi bir antitröst yasasının olması ve kurula parçalama yetkisinin verilmesini istiyordu tıpkı AT&T'de olduğu gibi yani büyük firmaların parçalanıp rekabet edilmesi yetkisinin yasada bulunmasını istiyordu. Biz ise o zaman, Roma Antlaşması'nın 84 ve 85'inci maddelerinde öngörüldüğü bir rekabetin esas alınmasını yani yapı üzerinden değil, eylem üzerinden bir yasa hazırlanmasını, bir çerçeve yasa olmasını, çok ayrıntılı olmamasını fakat zamanla içtihatlarla rekabet hukukunun Türkiye'de gelişmesini öngördük. Bu konuya ilgili olanlar yasaya baktıkları zaman bu yasanın çok ayrıntılı değil, genel çerçeve taşıdığını ve o nedenle, rekabet mevzuatının içtihatlarla gelişmesinin öngörüldüğünü anlayabilir. Dolayısıyla, esnek bir yapısı vardır.

Şimdi, burada iki tane yasanın iki tane önemli tarafı var: Bir tanesi, kurumsal yapısı, bir tanesi yetkiler, görevler, sorumluluklar. Bu görev ve sorumluluklar tanımlanırken iki şey vardır, bir tanesini ısrarla, özellikle ben söyledim. Tabii hukukçular vardı –şimdi profesördür zannediyorum- Nurdut İnan vardı, Ateş Akıncı vardı, Yılmaz Ateş vardı, Profesör Erol Katırcıoğlu vardı. Ben özellikle şunu istemişim ve orayı da okumak istiyorum, şimdi “rekabet savunuculuğu” başlığı altında daha ayrıntılı olarak getirilmiş. Burası aslında bu kurumun çok özgün bir yeriydi. Allah rahmet eylesin, bunu özellikle Profesör Merih Celasun öngörmüştü ve istemişti. O da şu: Yasanın 30'uncu maddesinin (f) fıkrasında şöyle yazıyor: “Rekabet politikası ile ilgili olarak alınacak kararlar ve ilgili mevzuat hakkında görüş bildirmek.” Şimdi, dikkat ederseniz, sadece ceza kesen, soruşturma yapan, idari yargılama yapan bir kurum değil, aynı zamanda hükümete, Devlet Planlama Teşkilatına yahut sair kurumlara rekabetçi politikaların izlenmesi için görüş bildirilmesini, raporlar hazırlanmasının yetkisi verilmişti. Şimdi, bu daha ayrıntılı bir biçimde “rekabet savunuculuğu” altında geliyor fakat bir şeyi açıklıkla ifade etmeliyim. Şimdi, yasa 94'te çıktı, fiilen 97'den itibaren kurul çalışmaya başladı veya kurum çalışmaya başladı. Özellikle kendim yazı yazdığım dönemlerde de birkaç yazı yazdım, kurumu ziyaret edip konferans verdiğimde de söyledim. Kurumun etkili olabilmesi

için kurul kararlarının kamuoyunda tartışılması, gerekçeleriyle tartışılması, duyurulması gerekiyor çünkü rekabet konusu sadece bir ceza verme konusu değildir, aynı zamanda da ekonomi çevrelerinde, piyasalarda rekabetçi duygunun geliştirilmesi gerekiyor tıpkı tüketici bilinci gibi yani bir rekabetçi bilincin geliştirilmesi gerekiyor. Oysaki kurulun performansına baktığımız zaman, biz kurulu kamuoyunda görmüyoruz, izlemiyoruz. Kurulu ancak çok büyük cezalar verdiği zaman o cezayı, hele hele birazcık da haksızlık payı içerdiği düşünülüyorsa o zaman basından okuyoruz. Oysa kurulun bütün performansı kamuoyunda görülmeli ve tartışılmalıdır. Bu yetki bu yasada verilmiştir, eski yasada vardı, yeni tasarıda geliştiriliyor.

Şimdi, kurumsal yapı üzerinde tabii çok ciddi endişeler taşıyoruz. Birincisi, 2005'te bir katliam yapılmış, çok açık, net. Bu kurul, evet, başlangıcında Türkiye'de ilk bağımsız kurullardan biri olarak kuruldu ve o zamanki tabirini kullanıyorum, tamamını kompütasyonla geliştirmek istedik yani kurul kendi kendini yenilesin istedik fakat bürokratlara anlatamadık çünkü ne yazık ki Türkiye'de "jüristokrasi" diyorlar, o diyorlar, bu diyorlar, hepsi var da yani Türkiye'de ciddi bir bürokrasi de var ve siyasetçi, bürokrasiyi aşamıyor bazen. Aşamadık ve yine tamamını kompütasyona getiremediler ama bir parçayı bıraktık, biraz önce Sayın Ayaydın'ın söylediği, 4 kişilik kompütasyonla gelecek yani kurumun kendi içinden, çalışanlarından, uzmanlarından yetişmiş bir 4 kişinin sürekli kendi içine atanmasını sağlamıştık. Bu ne yazık ki yok edilmiş, bu gitmiş, 7 kişiye düşmüştük. Bereket, şu ruhu taşımış 2005 değişikliği, kurulun üye tam sayısının çoğunluğu olmaksızın karar alınamıyor, o korunmuş.

BAŞKAN – Sizin zamanınızda 11 kişiydi değil mi?

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Evet, 11 kişiydi, 7'ye düşmüş. Şimdi, bu 7 üzerinde de bir tadilat var tabii, o da bizi üzüyor çünkü biz bir biçimde, temyiz merci olan Danıştay ve Yargıtayın da birer temsilcisinin olmasını istiyoruz. Tabii, Danıştay idari yargı mekanizmasının temyiz yeri ama biz o zaman Yargıtaydan da 1 kişi olsun dedik, 1 tane de Danıştaydan olsun. Tabii, 2 tane öneriyorlar, 1 tanesi seçiliyor ama onun da önemli olduğunu düşünüyoruz.

Bir şeyi aşamamıştık, hâlen de gördüğüm manzara o ve üzüntüyle gördüm, Başkan açıklamada bulundu. Bu kurulda çalışanların ücretlerinin yüksek olmasını istedik ama o zamanki Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanı Şahver Kocal, "Ben - Allah rahmet eylesin- Necdet Seçkinöz'den daha fazla maaş aldirtmam." dedi ve aldiramadik. Oysa yüksek bir ücret düşünüyorduk ve rahat karar alsınlar, büyük cezaları verebilsinler diye düşünüyorduk. Şimdi önümüzdeki yasada yetkilerle, işleve ve görevlerle ilgili ciddi, önemli ve olumlu değişiklikler var ama ne yazık ki bu kanunun çıktığı dönemdeki kurulun bağımsızlığını, özerkliğini sağlamış olan düzenlemeler düzenlenmiyor, düzeltilmiyor. Yani, 2005'te bozulmuş olan şeyler tekrardan geriye getirilmiyor. Oysa bu yasada yapılacak en büyük değişiklik odur çünkü yasa esnek olduğu için kurul bağımsız olduğu takdirde ve uzmanlığını ifa edebilecek durumda olduğu takdirde o kurul her halükârda bu yasa, bu çerçeve yasayla doğru kararları ve doğru performansı sağlayabilir. Ben getirilen yetkilerin, yetki konusundaki değişikliklerin yanlış olduğunu söylemiyorum ama kurulun doğru oluşumu başlı başına en önemli tarafıdır diye düşünüyorum.

Şimdi, bu idari cezalarla ilgili bir değişiklik yapılmış 2005'te. 2005'te yapılan değişikliğin ne kadar yanlış olduğunu ifade etmek bakımından bu örneği getiriyorum. Şimdi, biz rakam koymuştuk, 2005'te getirilmiş, oran konulmuş, denilmiş ki: "Bu rakamlar eskiyor." Aslında, bunlar tabii, enflasyonla ayarlanabilirdi, tıpkı bazı vergi kanunlarında olduğu gibi yeniden değerlendirmeye alınabilirdi, alınmamış, oran getirilmiş. Şimdi sıkıntı var, şimdi gene aynı hata devam ettiriliyor. "Binde 1'i olmasın da binde 1'e kadar, binde 5 olmasın da binde 5'e kadar olsun." deniyor çünkü çok büyük rakamlar çıkıyor. Şimdi, burada doğrusu -gene bu esnek kalacak, tartışma söz konusu olacak- burada somut rakamların gelmesi lazım. Evet, doğrudur, nihayetinde 4-5 uzman geldik, bu yasayı hazırladık, uzun yıllarımızı da almadı. Hata yapabiliydik ama hakikaten çok düşündük, ayrıntılı tartışmalar oldu. Şimdi bunun da yeniden düzenlenmesi gerekiyor.

Bir istişare konseyi getiriyorsunuz, güzel. Ne yapacak bu, etkinliği ne, ne kadar zamanda bir toplanacak, neye yarayacak, kimlerden oluşacak; hiç belli değil. Eğer temel olarak rekabet savunuculuğunu yapacaksa, rekabet savunuculuğunu yapması gereken kurulun bizzatı kendisi, kurum. Kurum niye taca atıyor? Kurum aslında bu yasanın 30'uncu maddesinin (f) şıkında yer alan ve rekabet savunuculuğunu ifade eden konuyu küçümsüyor, kendi üstünden bir istişare konseyine atıyor. Bu en önemli konuyu üstünden atıyor, Hükûmete rekabetçi politikaları düzenleme konusundaki öneride bulunma yetkisini alıyor ve istişare konseyine atıyor, "Ben sana zaman zaman danışırım gerekirse, bir açıklama raporu çıkarırsan çıkar." diyor. Bu doğru değil. Ha, bunu açmak, bunu, rekabet savunuculuğunu kurulun bir işlevi hâline getirmek istiyorsanız ve etkili olarak kullanmak istiyorsanız doğrusunu yaparsınız. Yapmadınız şimdiye kadar. Yani, 1996'dan bu yana olmadı, onu da açıkça söyleyeyim. Kurul ne yazık ki kamuoyunda tartışılan, ciddiye alınan ve değerlendirilen kararları kamuoyuna yansıtmadı. Bu, bence kurulun ne yazık ki önemli bir eksikliği oldu.

Şimdi, Sayın Ayaydın'ın -tabii, orada ilk başkan- deneyimi çok önemli, işaret ettiği konular çok önemli. Madde düzeyinde daha fazla konuları dile getirmeyeceğim ama kurulun yapısının en önemli konu olduğunu düşünüyorum. Yani, menfi tespiti kaldırırsınız, tamam; "de minimis"i getirirseniz, tamam. "De minimis" konusunda zaten dünyada uygulama belli. Ne anlamda? İşte, "Kamu zararı" eğer ki işlev maliyetinin altındaysa o zaman 'de minimis' sayılır, ona bakmaya gerek yok." dersiniz, bu böyledir, bu belli ama kurulun oluşumu başlı başına düzeltilmesi gereken bir konudur. Bunu düzeltmiyorsanız "Bu kurum bağımsız bir kurumdur." diye asla Meclise gelmeyin çünkü bu kurumun bağımsızlığı ne yazık ki elden gitmiş. Ne yazık ki gitmiş ve bu, çok açık söyleyeyim, HSYK olmuş, çok açık söyleyeyim, HSYK'ya benzemiş. Başbakan ve Bakanlar Kurulu, kurulun tamamını atar hâle gelmiş. Bakınız, Ticaret Bakanı 3 kişi atıyor, Kalkınma Bakanı 1 kişi atıyor, Adalet Bakanı 1 kişi atıyor, Hazine'den 1 kişi geliyor, 2 tane de Odalar Birliğinden yollanıyor, onun 1 tanesini seçiyor Bakanlar Kurulu. E, ne oldu? Biz bize top oynuyoruz. Böyle bir kurul olmaz, böyle bir kurul Türkiye'de rekabeti geliştirmez. Bu yasayı hazırlayanların da elinde böyle bir imkân vardı, onlar da iktidardaydı ama onlar bunu yeğlemediler, bunun yanlış olduğunu düşündüler, bu yanlış yapmadılar. Bağımsız olsun, tarafsız olsun, doğru karar alsın, kimseye yanlış bir ceza vermesin ve de o da tartışılmasın istendi. Bu konunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Sayın Ayaydın ve Komisyonumuzun diğer Cumhuriyet Halk Partili arkadaşları gibi ben de aynı görüşteyim. Bir alt komisyona geçsin, bazı düzeltmeleri yapabiliyorsak yapalım. Çok olumlu yanları var. Tabii ki menfi tespit konusunda, uzlaşma konusunda, ön soruşturma konusunda gerçekten olumlu taraflar var. Onların kimisini koruyalım, kimisini düzeltelim.

Bu bilgileri verme imkânı tanıdığınız için çok teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Rica ederim. Ben de katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Söz talep eden sivil toplum örgütlerine de varsa...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Alt komisyona bir gelsin, oraya gelsinler, orada dinleyelim.

BAŞKAN – Peki.

O zaman şöyle yapalım değerli katılımcılar: Şimdi, alt komisyon isteği olduğu için alt komisyon çalışması yapacaklar. Orada da daha rahat bir ortamda fikirlerinizi söylersiniz, o daha makul olur.

Tasarının maddelerine geçmeden önce alt komisyon kurulmasına ilişkin bir adet önerge vardır.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Sayın Başkan, ben o şeylere ilgili bir iki katkıda bulunmak istiyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; tabii bu eleştirilerden katıldıklarımız var, katılmadıklarımız var ama pek çoğunu da dikkate aldığımızı ifade etmek isterim. Yani, benim sunumda ifade ettiğim, katılımcı çalışma sürecine verdiğimiz önem, tabii ki bu tasarının Komisyonunuzda görüşülüp nihai şekli verilerek Genel Kurula geçişini sağlamak. Buna ilişkin de bu süreçteki eleştiri ve önerilerin önemli kısmını dikkate almak suretiyle önergelerimiz de hazırda ama görüyorum ki hem muhalefet hem iktidar "Bir alt komisyonda bunları konuşalım." diyorsunuz. O, Komisyonunuzun takdiri ama bir iki hususun da altını çizmek istiyorum.

Mesela, Ümit Bey veya başka bir arkadaşımız söylemiş olabilir, burada bilgileri toplar, bunları, gizli bilgileri yani bunu yaptırmak... Bizim Ceza Kanunu sistematığımız çok enteresandır. Belki "Bunun yaptırımı yok." dersiniz, ararsınız ama mutlaka suç olması gerekir diye düşündüğünüz fiilin bir karşılığını orada bulursunuz ama bu konuyla alakalı hiç aramanıza gerek yok. Bugün yürürlükte bulunan Ceza Kanunu'nun 258'inci maddesi açık. Maddenin başlığı da "Göreve ilişkin sırrın açıklanması", bir yaptırıma bağlıyor, hatta, bir yıldan dört yıla kadar... Ayrıldıktan sonra da paylaşırsa o aynı suç işlenmiş oluyor. Yani, bu çalışmalar, elbette ki geniş boyutu itibarıyla yansımaları da dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

Efendim, işte, kurulun yapısının değiştirilmesi... Bu çok isteyerek yaptığımız bir şey değil. Bakın, şöyle bir sorunla karşılaşıyoruz: Biz arzu ediyoruz ki Danıştay doğrudan doğruya Danıştay üyeleri arasından seçim yapsın, öyle göndersin. Danıştaydaki bir raporörü yapıyor, hatta sınır da yok. Herhangi bir yerde bir hâkimi de yapabilir, birinci sınıfa ayrılmamış hâkim de olabilir. Yani hâkim statüsünü, hâkimlik, savcılık mesleğini iktisap etmiş herhangi birisine gönderebilir. Bugünkü düzenlemeye göre onu siz Bakanlar Kurulu kararıyla karara dönüştürmek zorundasınız. Yargıtayın durumu da aynıdır. Peki, üyeleri düzenleyelim dedik. Bu defa, Anayasa'da hüküm var, hâkimler, savcılar, hatta o diğer hâkimleri de bağlar: "İstekleri, rızaları olmadıkça başka bir yere atanamaz." Böyle bir kural var, bağlıyız. Dolayısıyla, mevcut şekli kalsın, madem bunu uygun görüyorsunuz, kalsın, bizim onda bir ısrarımız yok.

Oradaki sıkıntının bir sebebi de şu: Ücret farklılığı var yani adam hâkim sınıfından daha fazla ücret alıyor, kurul üyesi olunca maaşı düşüyor. Ona bir geçici madde getirdik: “Nereden gelirse gelsin, geldiği yerle, kurumda geldiği yerde alacağı maaş arasında farklılık varsa en yükseğinden ödeme yapılır.” diye. Böyle bir düzenlemeyle o sıkıntıyı aşmaya çalıştık.

Bir diğer konu, çok değerli dostum Ayaydın ifade ediyor: “Burada ilk yargılama yeri Danıştay olsun.” Öyleydi ama her yargılamanın bir temyizi var. Siz ilk yargılama yerini Danıştay olarak belirlerseniz, Danıştayın ilgili dairesinin verdiği kararın temyiz mercisi de Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu olacak. Gene de orada bilmeyen daireler katılacak, böyle bir şey var ama hiç olmazsa, bakın, yargı hizmetlerinde bir ihtisaslaşmaya doğru yönelim var. Tüketici mahkemeleri var, belki rekabet mahkemeleri de kurulacak, kurulması gerekiyor, rekabet ihlallerini inceleyen. Dolayısıyla, bunun idari mahkemelere gitmesi doğrudur, temyiz yeri de Danıştayda ihtisas dairesinin olması lazım, o daire var. Zaten Danıştayın önerisi üzerine 2005’te bu değişiklik yapılmış, biz de onu doğru buluyoruz.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Danıştayın o önerisini Anayasa Mahkemesi reddetti.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, Anayasa Mahkemesi o süreçlerde karar vermiş olabilir. Anayasa Mahkemesinin şimdi, bir yerde, bir zamanda verdiği bir karar mutlak, bütün zamanları bağlar diyemeyiz. Yani şu anlamda söylüyorum: Ben yasama organının tasarrufu, iradesi dışında hiçbir iradeyi tanımam, önce o, yasa, koydum mu tamam. Ha, iptal ederse yargı kararına saygı duyarım. O da egemenliğin bir parçasıdır, bir yetki kullanıyor ama Anayasa Mahkemesi, fi tarihinde önüne götürülmüş, Anayasa’ya aykırı bir öneri sunulmuş, bir madde düzenlemesini Anayasa’ya aykırı bulmamış olabilir, bugün bulabilir. Değişiyor, içtihatlar değişir, hayat dinamiktir, yargısal alan da dinamiktir, böyle bakmak gerekiyor.

Bir İngilizce öğretmeninden söz ettiniz. Açıklama yapacağım çünkü buradaki insanlar bilmezler. Şimdi bilgi aldım ve elbette ki bu yeni kurulması önerilen, daireyi sevk ve idare işi değil, bunun daha önce çalıştığı daire Eğitim ve Dış İlişkiler Dairesi. Bu gelen kişi de kariyer sahibi, doçent statüsünde bir kişi. Gelmiş, bizatihi ayrılmış, kurumdan gitmiş. Belki branşı İngiliz dili olabilir.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Size yanlış bilgi veriliyor. Bakın, benim elimde onunla ilgili atama karanamesi var.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ayrıldığını söylüyorlar şimdi bana.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Ayrıldı tabii. 6400’ü alınca ayrıldı, 6400’ü almak için bekliyordu.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Ayaydın o konuda bizi bilgilendirdi.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Almadan ayrıldığını...

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Hayır, yanlış, bilgi yanlış. Buyurun, bakın. Ben belgeyle konuşuyorum.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Geçenki bilgilendirmede arkadaşlar “Onu almadan ayrıldı.” dediler. Yanlış bilgiyse bilmiyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben bilmiyorum onu, notlarımda var, alacağım, bakacağım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Öyle bir bilgi verdiler de yanlış mı, doğru mu, bilmiyorum.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Bakın, buraya 3600 göstergeyle geldi, 6400 göstergeyle gitti ve İngilizce öğretmeni idi. Dairenin ismi de Dış İlişkiler Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Daire Başkanlığı. Burada İngilizce öğretmenin bu üç şeyle ilgili ne alakası var?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Akademisyen ama.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Yardımcı doçent yani akademisyen demekle...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Akademisyenliğini de söyle.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Onunla ilgili bilgiyi derler toparlar.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Veteriner hekimlikte de yardımcı doçent vardır, doçent vardır. Yani bu kadar akademisyen de Rekabet Kuruluna böyle mi alınacak yani?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, ben bilgiyi eksik vermeyelim diye söylüyorum. Ben tanımam bilmem.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tamam söyleriz bunu Ünal Bey, getiririz. Deriz ki: Durumu bu, rengi bu, deseni bu, onu söyleriz.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sadece o değil yani ben...

BAŞKAN – Sayın Ayaydın, bence söz alsak ve durumu bozmasak... Bakın, ben herkesi dinledim ve herkese söz verdim. Bu konuda insicamı bozmamanızı rica ediyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Burada Başkanlığın yetkilerinin artırılmasından söz ediliyor. Biz burada şu ayrımı önemli görüyoruz: Rekabet Kurumunun bizatihi görev alanına ilişkin yani rekabet hukukuna ilişkin

alanlarda karar verme yetkisi münhasıran kurula aittir ama bunun dışında idari anlamda Rekabet Kurumunun diğer işlevleriyle, yapısıyla alakalı hususlarla da Başkanlık ve başkanın yetkin olması lazım. Yani Rekabet Kurulu atamalarla kişilerin kurumdaki statülerine ilişkin konuları gündemine alıp gündemini onlarla meşgul etmemesi gerekiyor. Kurul üyelerinin gündemi rekabet ihlali konuları olması lazım. Belki bu anlama gelecek, dediğim, mesela “Ön inceleme yapar.” diye bir itiraz olmuş, doğru onu da haklı buldum. Ön incelemeyi Başkanlık değil de kurulun yapması lazım. Yani o eleştiride “İlk incelemede araştırmaya, incelemeye değer görülmeyen hususları reddeder.” diye bir öneri vardı, buna itiraz edilmiş. Bana göre de bu itiraz haklı. Her ne olursa olsun bir konu, rekabet ihlali iddiasıyla kurula gelmişse onun incelemeye değer olup olmadığı kararını kurulun vermesi lazım. Onu öyle önergeyle düzeltiyoruz. Yani hazırladığımız önergeler var, bunları paylaşmak istedim.

Hasılı, ben burada bitireyim. Takdir sizin ama bir istirhamım, onu alt komisyona da götürüyorsanız bu uzasın yani şu Meclis tatile girmeden bu çıksın, Genel Kurula insin ki tatil dönüşü bu kanunu çıkartalım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bizim komisyonda şöyle bir sistem var, onu size arz etmek isterim: Biz muhalefetiyle iktidarıyla çok uyumlu çalışan bir komisyonuz. Hem muhalefetimizin isteği hem de iktidarımızın isteği doğrultusunda bunu alt komisyona göndereceğiz.

Ben konuşmanız bittiyse şeyi kapatacağım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bitti. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçmeden önce alt komisyon kurulmasına ilişkin bir adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan “1/882 esas numaralı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasını ve alt komisyonun aşağıdaki milletvekillerinden oluşmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

Alim Işık

Mehmet Ali Susam

Bursa

Kütahya

İzmir

Alt Komisyon Üyeleri:

Ünal Kacı, İstanbul; Hüseyin Üzülmüş, Konya; Hüseyin Filiz, Çankırı; Bahattin Şeker, Bilecik; Ümit Özgümüş, Adana.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Alt komisyon çalışmaları tamamlandıktan sonra tasarının görüşmelerine devam etmek üzere toplantıyı kapatıyorum. Tüm katılımcılara canı gönülden teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.08